

Genetická metoda čtení aneb čtení bez slabikování

Ve školním roce 2013 – 2014 zahajuje naše škola výuku čtení a psaní prostřednictvím **genetické metody**.

V čem spočívá podstata **genetické metody**? Namísto skládání písmen do slabik a následného skládání jednotlivých slabik do slova (jak je tomu v případě metody analyticko – syntetické), nespojuje genetická metoda písmena do slabik, ale rovnou do slov. Tímto způsobem se pokoušejí některé děti číst samy už v předškolním věku – pozorují velká tiskací písmena, učí se je pojmenovat a vyslovit a po jednotlivých hláskách je skládají do slov, aniž by při tom slabikovaly.

Autorem **genetické metody čtení** je český spisovatel, básník a pedagog Josef Kožíšek, který ji použil ve své čítance *Poupata* již v roce 1913. Touto metodou se u nás učilo čtení do roku 1951, kdy bylo v tehdejší ČSR zavedeno jednotné školství, které povolovalo pouze jednu metodu výuky čtení, a to metodu analyticko – syntetickou. Její podstatou je skládání hlásek do slabik, které se potom spojují do celých slov.

Postup čtení slova **MASO** pomocí metody analyticko – syntetické:

$$\begin{aligned}M + A &= MA \\S + O &= SO \\MA + SO &= \mathbf{MASO}\end{aligned}$$

V 90. letech minulého století Kožíškovu genetickou metodu podrobněji rozpracovala a potřebám dnešních přizpůsobila PhDr. J. Wagnerová.

Genetická metoda je založena na tom, že se žáci postupně učí číst pouze velká tiskací písmena, která skládají do slov, a to bez slabikování. Napsané slovo nejprve zrakově rozloží na písmena – čtou si jednotlivá písmena nahlas – a pak je sluchově složí rovnou v celé slovo. Je zapotřebí, aby žáci přečetli nejprve všechna písmena slova a teprve pak vyslovili celé slovo najednou.

Postup čtení slova **MASO** pomocí metody genetické:

$$M - A - S - O = \mathbf{MASO}$$

Součástí výuky čtení je i zapisování slov, respektive jejich „opisování“. Žáci v podstatě „překreslují“ velká tiskací písmena. Co přečtou, to také napíší, takže si i lépe zapamatují. Zapisování písmen je v této fázi potřebný prostředek k zapamatování si písmene a k osvojení si čtení, proto každý píše tak, jak umí – zatím se nevyžadují úhlednost ani přesné tvary.

Teprve až poté, co malí čtenáři zvládnou přečíst všechna písmena velké tiskací abecedy a osvojí si techniku čtení, postupně přejdou k malým tiskacím písmenům.

Po probrání všech velkých a většiny malých tiskacích písmen se začíná s výukou psacího písma. Díky přepisování tiskacích písmen, respektive textů při výuce čtení, a prodloužením období uvolňovacích cviků, má většina žáků již poměrně dobře připravenou ruku pro psaní a velice brzy se dostaví i rychlejší tempo psaní.

Děti přicházejí do první třídy proto, aby se naučily číst a psát. Pomocí genetické metody jsme schopni jim toto přání splnit krátce po zahájení povinné školní docházky. Odpadá dlouhé čekání na první přečtené slovo, první větu, první souvislý text. Hlavní myšlenkou **genetické metody** je naučit děti číst s porozuměním, a to již od samého počátku výuky, což jim vyhláskování slova a jeho celé přečtení umožňuje. Děti, které se učí číst touto metodou, umí číst po prvních třech až čtyřech měsících ve škole. Mnohem dříve tak mohou pracovat se smysluplnými texty, mnohem dříve přečtou svou první knihu.

Mgr. Jana Sitková